

Albert Fert, doctor *honoris causa*

El científic francès, guanyador del premi Nobel de Física, va ser investit a la cerimònia que va tenir lloc el 21 de maig passat. **PÀG. 2**

NÚRIA PRATS REP EL PREMI PONTIERO

La traductora Núria Prats ha estat la guanyadora de la novena edició del Premi de Traducció Giovanni Pontiero per l'adaptació al català de l'obra *El viatge de l'elefant*, la darrera novel·la de l'escriptor portuguès José Saramago. **PÀG. 3**

NOU DESCOBRIMENT SOBRE ELS BACTERIS

Una recerca publicada a *Science* ha demostrat que l'ús d'una substància que afavoreix la pertorbació de la replicació del material genètic dels bacteris afavoreix l'augment de la resistència indiscriminada als antibiòtics. **PÀG. 9**

SUMEM ENERGIES PER L'ESTALVI

Una campanya d'informació ambiental vol promoure l'estalvi energètic al campus. Amb el lema *Sumem energies per l'estalvi*, es vol conscienciar la comunitat universitària de l'elevat consum d'energia que es fa a la UAB. **PÀG. 13**

La UAB ret homenatge al pare de la primera aplicació a gran escala de la nanotecnologia

➤ L'investigador francès i premi Nobel de Física Albert Fert és investit doctor *honoris causa* per la UAB

El premi Nobel de Física Albert Fert va ser investit doctor *honoris causa* per la UAB, a proposta de la Facultat de Ciències, el 21 de maig passat. La presentació de Fert va anar a càrrec de Josep Fontcuberta, investigador de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona (Icmab-CSIC, Parc de Recerca UAB) i padrí del doctorand, juntament amb Jordi Bartrolí, degà de la Facultat de Ciències.

Amb aquesta investidura, la UAB reconeix l'aportació de Fert, de gran impacte científic, tecnològic i social. Destaca el descobriment de la magnetoresistència gegant (GMR, *Giant Magnetoresistance Effect*), que ha permès crear capçals de lectura magnètica més sensibles i augmentar la capacitat de memòria dels discs durs, i el desenvolupament de l'espintrònica, un nou camp científic i tecnològic cridat a substituir l'electrònica.

Fontcuberta va presentar Fert com a exemple que demostra que l'aparent dico-

La rectora de la UAB, Ana Ripoll, va lliurar a Fert el diploma com a doctor *honoris causa* i la medalla de la UAB.

tomia entre ciència bàsica i ciència aplicada no és certa: «El descobriment de la GMR i el naixement de l'espintrònica són el símbol del bon maridatge de la ciència bàsica i la tecnologia». Va definir l'investigador com un «artista de la ciència», que «va recollir les contribucions anteriors, les va integrar en un nou edifici intel·lectual i va dissenyar uns materials artificials que

exploten de manera òptima les idees que havia forjat al llarg dels anys».

Fert va dedicar la seva lliçó a explicar el desenvolupament de l'espintrònica tot destacant la rellevància que pot tenir en el futur aquest tipus d'electrònica que explota la càrrega de l'electró i l'orientació de l'espín per obtenir dispositius més petits i eficaços i noves funcionalitats. També va explicar les primeres observacions en relació amb la GMR i les seves aplicacions en els sensors i en els discs durs.

Pare de la GMR i de l'espintrònica

Albert Fert va néixer a Carcassona el 1938. És membre de l'Acadèmia Francesa de les Ciències i professor a la Universitat de París-Sud. La seva recerca s'ha centrat en la física de la matèria condensada, en què ha fet contribucions pioneres que l'han portat a descobrir la GMR i a fer de l'espintrònica un nou camp científic.

Fert va descobrir la GMR al mateix temps, encara que de manera independent, que Peter Grunberg. Tots dos van rebre el Premi Nobel de Física el 2007 per aquesta troballa, que es pot considerar la primera aplicació a gran escala de les noves nanotecnologies. Van descobrir que certs apilaments de metalls diferents tenen una resistència elèctrica que varia fortament en apropar-hi un petit imant. Aquest efecte físic va permetre desenvolupar sensors

de pocs nanòmetres capaços de llegir informació en bits també nanomètrics.

D'aquesta manera, s'augmentava la capacitat d'emmagatzematge alhora que es reduïa la mida dels dispositius electrònics. Gràcies a la GMR, doncs, es tenen actualment discs durs de més de 100 Gb amb 200 Gb/in² de densitat d'informació.

Fert col·labora estretament amb diferents centres de recerca del campus de la UAB, especialment amb l'Icmab, que forma part del Parc de Recerca UAB, i ha contribuït a consolidar una col·laboració intensa entre científics catalans i francesos. Fert va estar implicat, a més, en la creació de l'Institut Català de Nanotecnologia, que també forma part del Parc de Recerca UAB.

COL·LABORACIÓ AMB LA UAB

Al final de la cerimònia, la rectora de la UAB, Ana Ripoll, va destacar que «no és freqüent que els científics purs, com els físics o els matemàtics, siguin percebuts pels ciutadans com a persones que intervenen o influeixen en la millora de la nostra vida quotidiana. Però Fert ha fet canviar aquesta percepció». Ripoll va congratular-se per «l'estreta, llarga i profitosa col·laboració» que l'investigador francès i el seu equip han mantingut al llarg dels anys amb la UAB i l'Icmab».

L'acte va cloure amb la interpretació del grup Jazz Bits, a càrrec d'Àlex Martos i d'Àlvar Sánchez, i del cant «Gaudeamus Igitur», per part del cor de la UAB.

La filòloga Núria Prats guanya el Premi Giovanni Pontiero per la traducció d'*El viatge de l'elefant*

➤ El professor Joan Sellent va explicar la seva estada a Manchester, on va conèixer Giovanni Pontiero

La traductora Núria Prats Espar (1968) ha estat la guanyadora de la novena edició del Premi de Traducció Giovanni Pontiero que convoquen la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la UAB i el Centro de Língua Portuguesa / Instituto Camões de Barcelona per tal d'honorar la figura del gran traductor del portuguès i de l'italià Giovanni Pontiero (Glasgow, 1932-Manchester, 1996). La traducció que enguany ha estat digna del premi correspon a la darrera novel·la del premi Nobel José Saramago, titulada *El viatge de l'elefant* (Edicions 62, 2008).

Núria Prats és llicenciada en Filologia Catalana per la UAB i una experta en el coneixement de la llengua, la història i les cultures portuguesa i brasilera. Al llarg de la seva trajectòria, ha traduït al català obres d'Antonio Tabucchi i de Mía Couto i diverses novel·les de José Saramago, com ara *Quaders de Lanzarote*, *Assaig sobre la ceguesa* i *El quadern*, entre d'altres, pel que fa a la narrativa. En poesia ha

Bonaventura Bassegoda lliura el premi a Núria Prats.

traduït Elisa Lucinda i Manoel de Barros i, referent a la literatura juvenil, ha traduït obres de Bernardo Atxaga, de Manuel Rivas o de Jordi Sierra i Fabra.

L'acte de lliurament del premi va tenir lloc el 5 de maig passat, a la Facultat de Traducció i d'Interpretació, i va ser presidit pel degà Francesc Parcerisas i pel vicerector de Transferència Social i Cultural, Bonaventura Bassegoda. A l'acte, hi van assistir també diversos membres de l'Associació d'Amics de Giovanni Pontiero, que alhora són professors de la UAB, com Pilar Orero, Joan Torruella i Joan Sellent, i que també han estat deixebles de Giovanni Pontiero.

Joan Sellent va fer un recorregut minuciós i vestit de finíssim humor sobre l'experiència de la seva estada a la Universitat de Manchester, al Regne Unit, i de la seva coneixença del traductor italoescocès Giovanni Pontiero, de qui va destacar particularment la seva multiculturalitat i el va descriure com un home singular però no excèntric.

ANYS SENARS, ANYS PARELLS

Al Premi de Traducció Giovanni Pontiero, un dels premis més prestigiosos de l'Estat, s'hi han presentat aquest any sis obres en català traduïdes del portuguès. Els anys senars, aquest premi s'atorga a la traducció al català d'una obra literària de qualsevol gènere, escrita originalment en portuguès i publicada durant els dos anys anteriors al de la seva convocatòria. Els anys parells, es concedeix a la traducció al castellà d'una obra escrita originalment en portuguès.

Els anys anteriors n'han estat mereixedores fins ara les traduccions al castellà o al català d'obres tan rellevants com *El libro del desasogiego*, de Fernando Pessoa; *El manual dels inquisidors*, d'António Lobo Antunes, o *Nocturno mediodía: antología poética*, de Sofia de MelBreyner, entre d'altres.

Analitzen el paper dels biocombustibles davant del fenomen del canvi climàtic

El 12 de maig passat, el Rectorat va acollir la jornada Una Visió Periodística i Social del Segle XXI, el del Canvi Climàtic, que van organitzar l'Associació Catalana del Biodièsel, el Departament de Psicologia Social de la UAB i el Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB. Aquesta trobada va tractar el fenomen del canvi climàtic i el paper que hi tenen els biocombustibles en general i el biodièsel en particular, com a instruments per mitigar-ne els efectes.

A la presentació de la jornada, la secretària general de la UAB, Isabel Pont, va destacar la col·laboració desenvolupada entre la UAB i la Generalitat de Catalunya en temes mediambientals i va recor-

Frederic Ximeno, Isabel Pont, Agustí Maure i Manel Ebri.

dar que l'Autònoma té un pla d'acció per a la sostenibilitat i que ha estat «la primera universitat d'Espanya» a incorporar el biodièsel com a carburant de la seva xarxa interna d'autobusos.

Per la seva banda, el director general d'Energia i Mines de la Generalitat, Agustí Maure, va comentar que la crisi està afectant el pla d'energia de la Generalitat i que s'està actualitzant el pla amb tres objectius: «assegurar la qualitat dels combustibles, assegurar la producció de matèria primera agrícola i potenciar la recerca i la innovació».

Finalment, el director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat de la Generalitat, Frederic Ximeno, va afirmar que «el canvi climàtic és una qüestió política i econòmica de primer ordre» i va opinar que «Catalunya pot situar-se al capdavant d'una economia basada en el baix consum de carboni».

La jornada va continuar amb dues taules rodones on van participar diferents experts de la UAB i d'altres institucions i on es va aprofundir els temes del canvi climàtic i dels biocombustibles.

La UAB acull un debat sobre viles universitàries

La Vila Universitària va acollir, del 20 al 22 de maig, les XV Jornades de la Asociación Española de Colegios Mayores y Residencias Universitarias de Titularidad Pública, amb més de cinquanta assistents de diverses institucions. A banda de l'assemblea general de l'associació, que va servir de cloenda a les jornades, el programa va incloure diferents ponències.

Esther Fernández, vicedegana de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB, va glossar el pensament i el comportament dels nous universitaris. El responsable del Club de Residents i de l'animació cultural a la Vila, Albert Cusidó, va parlar d'animació cultural a les residències universitàries. I Montse Fernández, responsable del PIUNE Servei d'Atenció a la Discapacitat de la UAB, va tractar el tema de l'adaptació de les residències a persones amb discapacitat. També va tenir lloc un taller de formació directiva i les respectives visites a les instal·lacions de la Vila Universitària i d'UAB Casa Convalescència.

La titulació de Relacions Laborals arriba als 15 anys

Josep Maria Rañé, durant la seva intervenció.

El 15 de maig va tenir lloc, a la Facultat de Dret, la trobada d'alumnes de la diplomatura de Relacions Laborals i de tutors de pràctiques externes d'aquesta titulació amb motiu del quinzè aniversari de l'inici dels estudis a la Facultat de Dret. Aquest acte ha obtingut un ajut del Consell Social de la UAB.

Isabel Pont, secretària general de la UAB, va donar la benvinguda en nom de la Rectora. A continuació, Maria Jesús Espuny, coordinadora dels estudis de Relacions Laborals, va recordar els inicis

de la titulació i va agrair la tasca dels tutors de pràctiques externes i la presència dels alumnes de les diferents promocions. El degà de la Facultat de Dret, Josep Maria de Dios, va explicar la importància de la diplomatura dins la institució universitària i les característiques pròpies de la seva docència al campus de Bellaterra.

El programa, titulat «Els recursos humans davant la crisi», constava d'una ponència desenvolupada per Josep Maria Rañé, president del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, qui va fer una acurada presentació de l'evolució del treball i les mesures que s'han anat adoptant durant les diferents crisis. Tot seguit, va tenir lloc una taula rodona moderada per Francesc Pérez Amorós, catedràtic de Dret del Treball i de la Seguretat Social, amb les intervencions de Lluís Font, director de Recursos Humans de la patronal Cecot i antic alumne de la tercera promoció, Sixte Garganté, director de CERES de la CONC, i Carme Rangil, del Consell Nacional d'UGT.

PREMIS

Francesca Puigpelat rep la Medalla President Macià

La Generalitat ha concedit la Medalla President Macià a la professora del Departament de Ciència Política i de Dret Públic Francesca Puigpelat, com a reconeixement a la seva dedicació i constància al voltant de l'àmbit jurídic i la filosofia del dret. Les seves línies principals de recerca són la bioètica –reproducció assistida, donació de gàmetes i embrions– i la teoria feminista del dret –esfera pública, esfera privada, contracte, ètica de responsabilitat. Les medalles President Macià van ser creades l'any 1938 com a reconeixement als treballadors que s'han distingit per la dedicació, la constància i l'esperit d'iniciativa en el treball.

Salvador Cardús és distingit amb el premi Midas de periodisme

El professor Salvador Cardús, del Departament de Sociologia i actualment degà de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia de la UAB, ha rebut el premi de periodisme Midas que atorga l'Associació Europea de Diaris en Llengües Minoritàries i Regionals. El professor Cardús ha estat distingit amb aquest premi per la seva tasca a favor de la promoció de la cultura, de la llengua i de la consciència nacional de Catalunya. L'associació Midas aplega una trentena de capçaleres europees escrites en les anomenades «llengües minoritàries», entre les quals hi ha la majoria de diaris de l'àmbit de la llengua catalana.

Carme Miralles intervindrà en l'ordenació territorial andalusa

La doctora Carme Miralles-Guasch, professora del Departament de Geografia (Àrea de Geografia Humana) de la UAB, ha estat nomenada recentment nou membre de l'Observatorio Territorial de Andalucía. Aquest observatori és un òrgan de caràcter consultiu en matèria d'ordenació del territori que té la finalitat d'avaluar el planejament del territori andalús i de fer-ne el seguiment. L'Observatorio Territorial de Andalucía està integrat per persones de reconegut prestigi en diferents àrees de les diverses universitats espanyoles. La professora Miralles és experta en l'estudi de la xarxa viària ciutadana i de ferrocarril.

El programa Erasmus aplega PAS d'arreu d'Europa a la UAB

➤ Al llarg d'una setmana, treballadors estrangers van prendre contacte amb el funcionament de la UAB

El 18 de maig passat, va tenir lloc una sessió de benvinguda per als membres del personal d'administració i serveis d'altres universitats europees que, a través del programa Erasmus, fan una estada a la UAB. El programa de mobilitat Erasmus, per mitjà del Lifelong Learning Programme-Erasmus Programme, preveu estades formatives del personal de les universitats en altres universitats des del curs 2007-2008. L'objectiu d'aquesta iniciativa és permetre que els treballadors coneguin les experiències d'altres universitats i adquireixin coneixements nous.

Per rebre els visitants, l'Àrea de Relacions Internacionals va organitzar l'Erasmus Staff Week, que va incloure diferents activitats al llarg de la setmana. Els visitants van conèixer l'estratègia de les relacions internacionals de la UAB, la gestió dels recursos humans, la política mediambiental, la gestió també del multilingüisme, etc. Van visitar, a més, la Facultat de Psicologia per conèixer un dels centres de la Universitat.

Els 25 visitants van ser rebuts al Rectorat per la vicerectora de Relacions Inter-

Un moment de la sessió d'acollida al Rectorat.

nacionals, Mercè Unzeta, i per la directora de l'Àrea de Relacions Internacionals, Marta Vilalta. Unzeta va destacar que la mobilitat del PAS és «necessària per al desenvolupament professional» i un factor «crucial» per al desplegament de l'EEES. La vicerectora va afirmar que les universitats europees estan «agermanades» i que aquesta iniciativa permetrà que s'enforceixin.

Per la seva banda, Vilalta va explicar que la UAB considera la seva internacionalització una prioritat, fet que implica enfortir l'oferta acadèmica, les col·laboracions internacionals i els programes de mobilitat, i va explicar com s'estructura a la UAB la gestió de les seves relacions internacionals.

Després de la benvinguda al Rectorat, els visitants van fer una passejada guiada pel campus per conèixer la UAB i una visita a la ciutat de Barcelona.

Historiadors d'arreu d'Europa parlen dels fets de 1939

El Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (CEFID-UAB), el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i la Fundació Carles Pi i Sunyer van organitzar el Congrés Internacional «Europa, 1939. L'any de les catàstrofes», que va tenir lloc del 22 al 24 d'abril al CCCB. L'any 1939 es va viure el final de la Guerra Civil Espanyola i el començament de la Segona Guerra Mundial, a més de les ocupacions de Txecoslovàquia i Albània i la signatura del pacte germano-soviètic. Aquest congrés va tractar sobre aquests i altres esdeveniments cabdals.

A la inauguració, el director del Memorial Democràtic, Miquel Caminal, va considerar que Europa, el 1939, en lloc d'apostar per la fraternitat va enfil·lar el camí de la «fratricidat». Àngel García, president de la Fundació Pi i Sunyer, va afirmar que va ser un any de catàstrofes «per a la llibertat i la democràcia, però no per al feixisme», que somniava aleshores de «començar un nou món». Jordi Cornabellà, assessor editorial de Grup 62, va anunciar que s'editarà un volum amb els continguts del Congrés. Per la seva banda, el vicerector de Transferència Social i Cultural, Bonaventura Bassegoda, i el director del CCCB, Josep Ramoneda, van agrair la iniciativa dels organitzadors.

GUERRA CIVIL EUROPEA

La conferència inaugural va anar a càrrec d'Enzo Traverso, professor de la Universitat de Picardia Jules Verne (França), qui va incidir especialment en la idea d'una gran «guerra civil europea» de trenta anys (1914-1945), que el 1939 va passar per un moment crucial.

L'historiador també va explicar algunes de les característiques comunes del franquisme amb els altres feixismes, com ara la defensa d'un «model biopolític» segons el qual la violència era un «mitjà de profilaxi» per eradicar moviments polítics i col·lectius humans considerats «malalties» socials.

Finalment, Traverso va incidir en la «crisi profunda» que va patir l'antifeixisme durant el 1939, motivada principalment per l'impacte del pacte germano-soviètic, una decepció que va qualificar de «malentès gegantí», perquè l'únic motiu n'era l'autocontenció. Segons va explicar, l'antifeixisme no va tornar a agafar força fins al 1941.

La Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia estrena un nou butlletí en línia

La Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia ha estrenat un butlletí electrònic destinat a ser un instrument per a la comunicació entre els membres del centre. El butlletí informa sobre les activitats que s'han anat realitzant al centre, així com de l'agenda d'activitats i de seminaris previstos. També s'hi pot trobar la documentació sobre les reunions del Deganat (el web inclou, a més, un enllaç al bloc del Deganat). A la secció «el perfil» es realitza una entrevista a alguna persona vinculada a la Facultat.

Una fira a Sabadell analitza el sector de la robòtica

El Grup Robotics va organitzar, els dies 6 i 7 de maig, al Centre de Fires i Congressos de Sabadell, la fira intersectorial Robotik. Aquesta trobada aspira a ser un punt d'inflexió més en la transició cap a una etapa en què la robòtica esdevindrà un nexe d'unió entre totes les estructures productives i de serveis.

Aquesta activitat vol projectar els esforços cap a un mercat emergent i aglutinar les capacitats actuals del sector, que es considera que té una capacitat de generació de llocs de treball de qualitat molt elevada i que, per tant, podria ajudar a compensar el descens d'altres sectors més afectats per la crisi econòmica. A la trobada es va poder conèixer les últimes tecnologies i els nous productes, així com establir contactes amb professionals i clients del sector.

Amb el nom de grupRobotics.com s'aplega un grup de persones procedents d'ambients acadèmics, empresarials i professionals que tenen en comú la robòtica. La creació del grup va ser una iniciativa de professors i alumnes de l'Escola Universitària d'Informàtica de Sabadell i de l'Escola d'Enginyeria de la UAB.

Qualsevol persona es pot inscriure com a membre de grupRobotics.com formalitzant la subscripció al web. Cada membre rep informació i pot participar en els fòrums, on s'intercanvien coneixements i es discuteixen problemes concrets.

La UAB dóna suport a la millora de la salut pública de Gàmbia

➤ Una visita institucional contribueix a enfortir la col·laboració contra la mutilació genital femenina

Mercè Unzeta, vicerectora de Relacions Internacionals de la UAB, ha encapçalat una visita institucional a Gàmbia per donar suport a la millora de la salut pública en aquest país a través d'accions realitzades per la Fundació Autònoma Solidària. La visita ha contribuït a enfortir la tasca que la UAB du a terme en l'àmbit de la mutilació genital femenina mitjançant el Grup Interdisciplinari per a la Prevenció i l'Estudi de les Pràctiques Tradicionals Perjudicials (GIPE/PTP) de la UAB, que dirigeix la professora d'antropologia social i cultural Adriana Kaplan.

Kaplan dirigeix a Gàmbia, a través de la contrapart del GIPE/PTP, l'ONG Wassu Gambia Kafu, el projecte «Observatory and new strategies for the prevention of female genital mutilation. Initiation without cutting», amb el suport de la UAB, la Fundació IDIAP i l'Obra Social de la Fundació La Caixa. El projecte, que per primer cop ha estat acceptat per les autoritats del país, té com a objectiu dissenyar un pla per a la prevenció de les pràctiques de mutilació genital femenina mitjançant una proposta de ritual alternatiu.

La UAB col·labora amb l'ONG Wassu Gambia Kafu.

La visita institucional de la UAB a Gàmbia s'emmarca dins d'aquest projecte i ha contribuït a ampliar el suport de la Universitat a la millora de la salut pública del país a través de diverses accions dutes a terme per la FAS i Wassu Gambia Kafu. Una de les més destacades ha estat la inauguració de l'aula de computació de la School of Medicine and Allied Health Sciences, que ha estat equipada amb ordinadors donats per la UAB amb la col·laboració de la UPC.

Una altra iniciativa ha estat la dotació de material didàctic de medicina per a la formació de metges generalistes, un projecte en què participa la Misión Médica Cubana. Finalment, el viatge va incloure una trobada amb representants de la Medicine and Allied Health Sciences per estudiar possibles fórmules de col·laboració.

El campus de Sabadell acull les jornades sobre el cable i la banda ampla

El Centre d'Estudis sobre el Cable (Cecable) i la UAB van organitzar, del 5 al 7 de maig, a l'Escola Universitària d'Informàtica de la UAB (Sabadell), les XIV Jornades del Cable i la Banda Ampla a Catalunya. Aquesta trobada va tractar sobre l'evolució de l'extensió i de la qualitat de la xarxa de banda ampla –sigui per cable, per ADSL, per satèl·lit, per xarxa elèctrica o bé per microones– i dels continguts i serveis que s'hi ofereixen.

L'extensió de les xarxes de banda ampla és clau per al desenvolupament de la societat del coneixement. La diversificació

de fórmules tecnològiques està provocant una certa desorientació en l'usuari domèstic i en el segment empresarial. Segons Joan Francesc Fondevila, director de Cecable, «els usuaris de la banda ampla estan assimilant de tal manera l'entorn digital que el futur a curt termini rau a establir garanties de nivell de servei, fet que redundarà en positiu en la relació entre creadors de continguts i operadors de telecomunicació».

Aquestes jornades han esdevingut, amb el temps, una cita ineludible per analitzar la situació del sector. Entre els

temes que s'hi van tractar, destaquen la situació de la banda ampla a Catalunya i les polítiques públiques que s'han desenvolupat sobre aquesta matèria, l'evolució «tipològica i d'instal·lació» del cable per a banda ampla, els nous horitzons oberts al sector informàtic o l'impacte de la banda ampla a la televisió o a la telefonia mòbil.

Van participar-hi diverses institucions i associacions, com ara la Generalitat, els col·legis oficials de Catalunya d'Enginyers de Telecomunicació, d'Enginyers Tècnics de Telecomunicació i d'Enginyeria Informàtica i la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació. També hi van participar representants de nombroses empreses del sector.

Es lliuren els premis Ploma d'Or

➤ Els periodistes

Wifredo Espina, Josep Maria Cadena i Baltasar Porcel reben la distinció

Els periodistes Wifredo Espina, Baltasar Porcel i Josep Maria Cadena van ser els homenatjats en la segona edició dels premis Ploma d'Or, que va tenir lloc a l'aula magna de la Facultat de Ciències de la Comunicació, el 27 d'abril. Aquests premis són una iniciativa de l'assignatura d'Història del Periodisme, del professor Josep Maria Figueres, en col·laboració amb els estudiants.

Wifredo Espina va ser el primer a rebre el guardó davant de gairebé un centenar d'alumnes de periodisme que es van aplegar a l'aula magna. El catedràtic Manuel Parés, que va presentar el periodista, va destacar que «és un acte molt merescut, però hauríem de fer alguna cosa més per recordar la gran tasca de Wifredo», fent referència al treball periodístic d'Espina durant l'època de la transició. Espina va manifestar que estava molt orgullós d'haver rebut el premi i de trobar-se entre els altres dos guardonats.

Josep Maria Cadena, Wifredo Espina i Baltasar Porcel.

El segon homenatjat va ser el reconegut periodista Baltasar Porcel. La catedràtica Rosa Cabré va presentar el guardonat, i ho va fer amb un repàs de la seva trajectòria professional, remarcant, per exemple, les seves col·laboracions a *La Vanguardia*. Porcel va dirigir-se als joves periodistes aconsellant-los sobre què cal fer per ser un bon comunicador.

Finalment, el catedràtic Pere Oriol Costa va presentar el darrer guardonat, el periodista Josep Maria Cadena, un dels fundadors del diari *Avui*. Cadena, en el seu discurs, va destacar el moment difícil en què es troba la premsa. Tot i això, va transmetre als alumnes que el veritable amo dels mitjans és el lector de diaris, el telespectador o l'oient de ràdio.

El periodisme cultural i les humanitats convergeixen a Ciències de la Comunicació

Estudiants de diferents branques de les ciències socials de la Universitat Autònoma de Barcelona interessats en la cultura contemporània es van trobar en les jornades de Periodisme Cultural i Humanitats 2009, que van tenir lloc a la Facultat de Ciències de la Comunicació entre els dies 13 i 15 de maig.

El principal repte d'aquest cicle va ser acostar el món de la cultura a la universitat. Per això, durant els tres dies, professionals de l'art, de la narrativa, de l'edició, de la crítica cultural, del cinema, de la música, del còmic i de l'humor van visitar la Facultat per debatre, reflexionar, compartir i transmetre coneixement sobre la cultura contemporània.

La inauguració de les jornades culturals va anar a càrrec del degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació, Josep

Maria Blanco, qui va estar acompanyat pel vicedegà d'Estudiants i d'Ordenació Acadèmica de la Facultat, David Vidal, i pel professor del Departament de Periodisme David Barba.

El cicle de Periodisme Cultural i Humanitats 2009 va estar format per una sèrie de conferències, debats i taules rodones sobre diferents qüestions de la cultura contemporània. Així, els participants van poder assistir a xerrades sobre narrativa actual, sobre jazz, sobre l'alternativa cultural o sobre la cultura a la televisió, entre altres temes.

A més a més, a totes les conferències hi van ser presents professionals com Lolita Bosch, autora de *La família de mi pare*; Hernán Migoya, escriptor, guionista de còmic i cineasta; o Mauricio Wiesenthal, escriptor.

LA COLUMNA DEL MIL·LENNI

Han passat 70 anys

Sóc fill de l'amor i de l'odi sorgits de les entranyes de la Guerra Civil, que ara fa setanta anys va cloure's amb una desfeta formidable i una repressió que encara estudiem ara. La ferida de la guerra ha marcat diverses generacions, com hem pogut comprovar en les múltiples xerrades i debats que, al voltant de la tragèdia, han tingut lloc enguany. Un dels congressos més significatius, entre molts d'altres en què han participat professors de la UAB, va ser organitzat, a finals del mes d'abril, pel Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica de la UAB. En aquest congrés es van estudiar les darreries de la guerra en el context del conflicte europeu i hi van participar historiadors destacats.

El meu pare va arribar amb les tropes rebels i va viure els enfrontaments del cap de pont de Balaguer. Va conèixer la meva mare als porxos de l'avinguda del Segre a la mateixa ciutat de Balaguer, on el front va estar estabilitzat molts mesos. Mentre la joventut es matava en nom d'un món més just, alguns joves s'estimaven sota l'ombra dels arbres a la vora del riu.

Potser pels meus orígens sempre he estat preocupat per la Guerra Civil i, des dels primers llibres que van ser a l'abast de la meua generació, com ara el mític *Laberinto español*, de Gerald Brenan, fins als estudis més recents dels nombrosos i excel·lents historiadors de les nostres universitats, comprendre el nostre passat ha estat una inquietud permanent.

És possible que la complexitat de la guerra s'hagi de matisar amb les formidables novel·les que, des de diferents punts de vista, ens aporten uns raigs de llum. Els adolescents que vulguin saber alguna cosa dels seus avantpassats es poden endinsar en *Incerta glòria*, del català de pedra picada Joan Sales, també en *Homenatge a Catalunya*, del moralista George Orwell, i en *La forja de un rebelde*, d'Arturo Barea, un autodidacte educat en la lluita per la vida. El recentment desaparegut Carlos Castilla del Pino, en els seus llibres de memòries, sobretot a *Pretérito imperfecto*, ha fet una descripció acurada de la guerra viscuda per un nen i explicada per un psiquiatre amb sensibilitat moral i gran capacitat narrativa.

Moltes vegades penso que els nostres pares es van matar per construir un món millor, però tinc la sensació que no hem sabut fer la catarsi per trobar un camí menys dur per conivir en pau. En les nits d'insomni se m'apareix entre fantasmes del passat el títol de l'últim llibre de poemes del peruà César Vallejo: *España, aparta de mí este cáliz*.

Antoni Merino

Dues trobades apleguen experts en l'ensenyament de llengües

➤ Experts debaten sobre la semiimmersió i sobre el tractament integrat de l'aprenentatge d'idiomes

La Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB ha acollit recentment dues trobades en què s'ha tractat el tema de l'ensenyament de les llengües des de diferents perspectives. En primer lloc, els dies 28 i 29 d'abril, va tenir lloc la III Trobada sobre Semiimmersió a Catalunya, titulada «Primera taula rodona internacional sobre programes AICLE».

L'aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres (AICLE) fa referència a les situacions en què les matèries o part de les matèries d'un programa d'estudis s'imparteixen en una llengua estrangera amb el doble objectiu de transmetre continguts i, simultàniament, ensenyar una llengua estrangera.

El congrés, adreçat a docents, formadors de docents i investigadors, va servir per presentar i discutir els avenços en recerca i pràctica docent sobre programes AICLE en llengües segones i estrangeres en aules inclusives.

Aquest congrés va ser organitzat per l'equip de col·laboració CLIL-SI i el grup de recerca GREIP, conjuntament amb l'Institut de Ciències de l'Educació de la

UAB, amb la col·laboració de la xarxa incentivadora de recerca LLERA (Llengua i Literatura, Ensenyament, Recerca i Aprenentatge) i altres grups de recerca.

D'altra banda, les Jornades sobre el Tractament Integrat de les Àrees de Llengua en l'Escolaritat Obligatoria van tenir lloc del 7 al 9 de maig, amb l'objectiu de contribuir a la construcció d'un marc en què l'ensenyament dels diferents idiomes es concebi des de la perspectiva d'una formació lingüística global.

El grup Grup de Recerca sobre l'Ensenyament i l'Aprenentatge de Llengües (GREAL) de la UAB va organitzar aquestes jornades, emmarcades en el programa d'activitats de LLERA.

Fenòmens com la globalització, la consolidació de la Unió Europea, les migracions a Europa i la coexistència de les llengües cooficials han contribuït a canviar les demandes de la societat en el món escolar pel que fa als coneixements lingüístics. L'escola ha d'ensenyar més llengües i ha d'atendre els usos nous que es deriven de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

La dificultat de gestionar aquesta realitat ha fet que el professorat s'interessi per la planificació coordinada de l'ensenyament de les llengües. Les jornades es van centrar en l'ensenyament integrat de les àrees de llengua en l'educació infantil, primària i secundària.

NOMENAMENTS

Santiago Guerrero és el nou gerent de la Universitat

El Consell Social de la UAB va aprovar, el 15 de maig, el nomenament de Santiago Guerrero, fins ara vicerector d'Organització i Fundacions, com a nou gerent de la Universitat. Guerrero és professor titular de l'àrea d'Economia Financera i Comptabilitat. Ha impartit classes d'Economia de l'Empresa, de Direcció Estratègica de l'Empresa i de Direcció Financera de l'Empresa a la Diplomatura de Ciències Empresarials. A més, ha estat avaluador de centres docents i de titulacions de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) i avaluador extern del Pla Nacional d'Avaluació de la Qualitat de les Universitats. Ha estat vicerector d'Economia de la UAB (2002-2005) i director de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de la UAB (1995-1998). És vicepresident executiu i director general de la Fundació UAB i conseller delegat de Vila Universitària, SL, entre altres càrrecs.

EL WEB

www.l-obsradio.cat

La ràdio catalana disposa d'un nou servei que neix amb la intenció d'esdevenir un espai d'acollida per al sector. L'Observatori de la Ràdio a Catalunya, organisme de recerca independent que rep el suport de totes les emissores radiofòniques públiques i privades de Catalunya, ha posat en marxa el seu nou web, que, més enllà de ser el portal de l'entitat, vol convertir-se en una de les principals fonts d'informació i investigació del sector radiofònic català. www.l-obsradio.cat surt amb una versió en català i una altra en castellà, i en breu s'hi afegirà l'anglès. Conté informació sobre l'Observatori i les activitats que du a terme –hi destaca el material fotogràfic que il·lustra les diferents jornades sectorials organitzades els darrers dos anys–, així com dades sobre el sector recollides anualment a l'Informe de la Ràdio a Catalunya.

RECERCA

Revelen com els bacteris escampen la resistència indiscriminada als antibiòtics

➤ La recerca, publicada a *Science*, l'ha dut a terme el Grup de Microbiologia Molecular de la UAB

La pertorbació de la replicació de material genètic dels bacteris induïx una resposta cel·lular, anomenada SOS, que genera la reordenació dels seus cromosomes i la captació, l'expansió i l'expressió d'una família d'elements genètics mòbils, coneguts com integrons, responsables de la resistència a nombrosos antibiòtics. Així, l'ús d'una substància antibacteriana concreta que provoqui aquest tipus de pertorbació afavoreix l'augment de la resistència indiscriminada als antibiòtics. Així ho ha demostrat per primera vegada una recerca publicada al darrer número de la revista *Science*, en què han participat investigadors de la UAB.

El tractament amb certs antibiòtics o quimioteràpics pertorba la còpia del ma-

terial genètic del bacteri bloquejant la replicació del seu DNA. Això fa que les cèl·lules bacterianes activin el que s'anomena la resposta SOS bacteriana, un conjunt de gens que tenen com a funció reparar les lesions produïdes al DNA i garantir-ne l'estabilitat.

Aquesta recerca ha demostrat, mitjançant anàlisis bioinformàtiques de bases de dades de genomes bacterians, que aquesta resposta controla i incrementa, al mateix temps, la capacitat d'incorporació i de mobilitat de gens que es troben a l'interior dels integrons, elements genètics que contenen, entre d'altres, gens que determinen la resistència a un ampli ventall de substàncies antibiòtiques i quimioteràpiques.

Aquesta descoberta és de gran rellevància, atès que posa de manifest que l'activació d'aquesta resposta davant l'ús d'un antibiòtic o un quimioteràpic que actuï sobre el material genètic bacterià afavoreix no només l'expressió dels gens de resistència presents en l'integró, sinó

també la seva organització per contrarestar la presència d'aquests agents antibacterians.

SUBSTÀNCIES ANTIBACTERIANES

Aquests resultats mostren, segons els investigadors, la necessitat de reflexionar sobre la utilització generalitzada de substàncies antibacterianes que interfereixen la replicació del DNA dels bacteris i de tenir en compte l'impacte negatiu que aquest tipus de compostos poden tenir en el tractament de les malalties infeccioses d'origen bacterià.

La recerca ha estat realitzada pel Grup de Microbiologia Molecular del Departament de Genètica i de Microbiologia de la UAB, coordinat per Jordi Barbé; i els equips d'Ivan Erill, investigador del Centre Nacional de Microelectrònica del CSIC i actualment professor de Bioinformàtica a la Universitat de Maryland (EUA); i de Didier Mazel, investigador de la Universitat de Llemotges i de l'Institut Pasteur (França).

S'escanegen les icnites fòssils de dinosaures més espectaculars

L'Institut Català de Paleontologia (ICP) i la Universitat de Manchester van reprendre, durant el mes de maig, els treballs de documentació d'icnites fòssils (petjades) de dinosaures a la península Ibèrica. Durant dues setmanes, l'equip de paleontòlegs d'ambdues institucions va treballar, a la Rioja, Sòria, Terol i Astúries, escanejant per mitjà de tècniques làser. Els treballs complementen els que es van dur a terme el mes de desembre passat a Portugal, on el mateix equip va documentar, mitjançant l'escaneig làser, tres jaciments més.

El que destaca més dels treballs és l'especial singularitat i rellevància de la tecnologia utilitzada pels investigadors. Es

tracta de la tecnologia Lidar (*light detection and range*), que s'utilitza de forma habitual en el camp de la prospecció i modelització petrolífera. El sistema emprat es basa en la captura de múltiples punts de les superfícies escanejades mitjançant un làser que es combinen amb imatges georeferenciades en color. A partir d'aquí, s'obtenen models tridimensionals de gran utilitat i espectacularitat.

L'aplicació en el camp de la icnologia (estudi de les petjades) és nova, però els primers treballs realitzats en jaciments de dinosaures ha estat excel·lent. El processament de les dades obtingudes amb la tecnologia Lidar permet estudiar aspectes que fins ara eren desconeguts o

S'han estudiat petjades d'arreu de la península Ibèrica.

diffícilment assolibles amb les metodologies tradicionals. Els models tridimensionals de les petjades permeten conèixer-ne, amb una precisió mil·limètrica, la profunditat, forma i dimensions, entre d'altres. Trobareu més informació a la contraportada.

Grup d'Identificació Genètica de Desapareguts de la Guerra Civil Espanyola

➤ Des del seu naixement, el 2004, ha identificat diferents cossos trobats en fosses de tot l'Estat

La força motriu d'aquest grup de recerca és la defensa dels drets humans dels familiars de les víctimes de desaparicions forçoses durant la Guerra Civil Espanyola. «Investiguem per a la reparació d'uns fets execrables que com a persones educades rebutgem i trobem indignants», assenyala la catedràtica Rosa Miró, una de les impulsores del grup juntament amb el professor Pere Puig, que va ser qui va conèixer, a finals del 2004, a Nova York, Montserrat Sans, la jurista que va presentar davant l'ONU el cas dels desapareguts de la Guerra Civil demanant una resolució que obligués l'Estat espanyol a recuperar aquests desapareguts.

El grup va néixer a finals del 2004, a la Unitat de Biologia Cel·lular i de Genètica Mèdica de la Facultat de Medicina. També en formen part Montserrat Garcia

Els investigadors pertanyen a la Unitat de Biologia Cel·lular i de Genètica Mèdica de la Facultat de Medicina.

i Àngels Niubó; Maria Oliver n'havia format part. L'extractor Lluís Ferrer va ser un ferm defensor del grup.

El suport econòmic i moral inicial el van aportar el Rectorat de la UAB i la Direcció General de Recerca de la Generalitat (fins a finals del 2007). A mitjan 2007, el grup va rebre amb preocupació una advertència de la Generalitat segons la qual no rebria més diners. Ara subsisteix gràcies a un ajut del Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona.

«El que tenim clar és que no volem que els familiars paguin ni un euro; per a nosaltres ja han pagat massa; és la societat la que hauria d'estendre la mà i ajudar-los», expliquen els investigadors, i afegeixen que, per a ells, és molt emocionant veure com els familiars els ho agraïen: «Nosaltres no investiguem per continuar tractant els familiars com a perdedors; per a nosaltres són víctimes, i a les víctimes se les ha d'ajudar».

IDENTIFICACIÓ DE COSSOS

La identificació dels cossos es fa a través de l'ADN mitocondrial, que es transmet per herència materna (vegeu el quadre adjunt). El procés s'inicia quan una persona que busca un desaparegut contacta amb una associació per a la recuperació de la memòria històrica demanant ajut per a l'exhumació i la identificació posterior dels cossos d'una fossa. En el cas de la fossa de Gurb, el Memorial Demo-

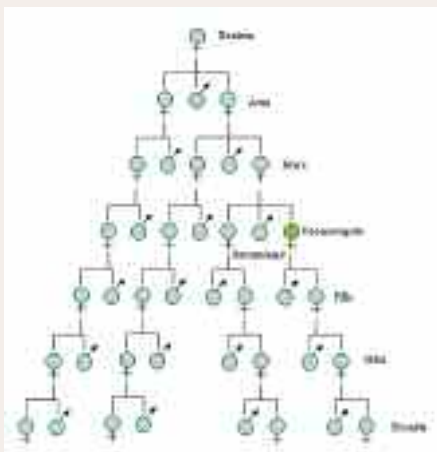
«Ens neguem a cobrar als familiars; ja han pagat massa i ara és la societat la que hauria d'estendre la mà i ajudar-los»

cràtic de la Generalitat va ser el promotor de l'exhumació. Les associacions busquen arqueòlegs i antropòlegs, que són els qui recuperaran els cossos. Aquests en fan arribar mostres –normalment una peça dental o un fragment de fèmur– al laboratori d'identificació.

Les mostres s'han de netejar i moldre fins a obtenir una pols molt fina que és la que permetrà fer l'anàlisi de l'ADN mitocondrial. En paral·lel s'obté l'ADN d'una mostra de sang o saliva dels familiars vius aptes per demostrar el vincle familiar. Aquest ADN de referència es compara amb el dels cossos de la fossa. El desaparegut i el familiar han de tenir la mateixa seqüència d'ADN mitocondrial.

Els investigadors volen agrair la feina i l'ajut d'altres professors de la UAB: els arqueòlegs Joaquim Oltra i l'historiador Ermengol Gassiot, així com el Servei de Seqüenciació de la Facultat de Veterinària (Anna Barceló i Roger Lahoz). I, en especial, l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica de Catalunya (ARMHC), que va obtenir recentment la Creu de Sant Jordi, i el representant de la qual, Manel Perona, va comunicar que la distinció també era per a aquest grup.

Ús de l'ADN mitocondrial

Aquí es pot veure el quadre d'ús de l'ADN mitocondrial en la identificació d'un desaparegut de sexe femení. És la relació de familiars potencials que comparteixen el mateix ADN mitocondrial i poden servir per identificar una persona desapareguda. En el cas que el desaparegut sigui de sexe masculí, el quadre és idèntic, excepte que no ens serveixen els seus fills i descendents.

Les destinacions turístiques de «sol i platja» perdran visitants

➤ L'Informe d'Activitat Hotelera d'enguany preveu un 1,3 % menys de viatgers allotjats als hotels catalans

L'Informe d'Activitat Hotelera a Catalunya 2008, presentat recentment, és un estudi elaborat per l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera (EUTDH) de la UAB. Aquest treball preveu que la reducció del nombre de viatgers que s'allotjaran en hotels catalans el 2009 serà d'un 1,3 %, mentre que el nombre de pernoctacions baixarà un 2,8 %. Malgrat la crisi econòmica, s'hi esperen més de 14,2 milions de turistes hotelers.

El 2009 s'espera un decreixement en el nombre total de viatgers hotelers d'un 1,3 %, i en el de pernoctacions, d'un 2,8 %. Pel que fa a les previsions per mercats, el de turistes francesos és l'únic que es mantindrà estable i, fins i tot, creixerà a la demarcació a Barcelona. El de visitants britànics patirà un retrocés del 5,2 %. Girona serà la demarcació on aquest descens serà més significatiu. El mercat de turistes espanyols reula fins a un 2,5 %, i Tarragona és la demarcació més afectada.

Malgrat la conjuntura, ha continuat augmentant el nombre d'establiments, places i habitacions hoteleres a Catalunya; sobretot a Barcelona ciutat, on s'han obert 29 establiments hotelers durant el 2008, i als Pirineus, amb 39 establiments nous. La simultaneïtat de l'expansió de l'oferta i de la desacceleració de la demanda han provocat un ajustament en els preus i una reducció en l'ocupació dels establiments.

D'altra banda, l'Informe ofereix dades significatives de l'activitat hotelera als municipis següents: Barcelona (52.000 places hoteleres), Lloret de Mar (33.000), Salou (30.000), Cambrils (6.000), Tarragona (3.000), Vielha e Mijaran (3.000) i Lleida (2.100).

L'anàlisi del 2008 reforça les tendències de l'any anterior i mostra un retrocés en l'oferta de les destinacions tradicionals de sol i platja (Lloret i Cambrils), l'estabilitat de Salou gràcies a Port Aventura i de les capitals de província Tarragona i Lleida, la continuïtat a l'alça de Vielha e Mijaran, i l'expansió, més reduïda que el 2007, de Barcelona, que es caracteritza pel tancament d'establiments antics de menys categoria i l'obertura de nous de més nivell.

El CRM celebra a Barcelona el seu 25è aniversari

José Montilla (dreta) va assistir a l'acte.

El Centre de Recerca Matemàtica ha complert vint-i-cinc anys. L'aniversari es va celebrar en un acte a l'Auditori de Barcelona al qual van assistir el president de la Generalitat, José Montilla, i la rectora de la UAB, Ana Ripoll, a més d'altres personalitats dels àmbits acadèmic, polític, cultural i econòmic. L'acte també va incloure un concert del pianista rus Alexander Melnikov.

El CRM és un consorci entre la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Catalans, que acull investigadors de tot el món i que s'ha convertit en un referent internacional en recerca matemàtica. Un dels seus objectius és promoure la investigació en àrees emergents com la biomatemàtica, la matemàtica industrial o la matemàtica financera. En les darreres dècades, aquest centre ha tingut un paper fonamental en el desenvolupament de la recerca matemàtica a Catalunya.

El CRM va ser fundat el 1984 gràcies a la iniciativa de Manuel Castellet, catedràtic de la UAB i director del centre fins al 2007. L'equip de direcció actual està format per Joaquim Bruna (director) i Carles Casacuberta, Marta Sanz-Solé i Joan Solà-Morales (adjunts a la direcció). La seu del CRM està ubicada a la Facultat de Ciències i, actualment, està en procés d'ampliació del seu espai.

El centre treballa en àrees emergents com la biomatemàtica –models per al creixement de tumors, la interconnexió neuronal, la circulació cardiovascular, etc.–, els protocols d'encriptació per a la seguretat de les comunicacions o els models que cerquen patrons al llenguatge o als codis genètics. A més de les activitats de recerca, el CRM organitza congressos internacionals i tallers de formació.

La UAB i Esteve exploren noves fórmules de col·laboració científicotècnica

Antoni Esteve i Ana Ripoll.

Ana Ripoll, rectora de la UAB, i Antoni Esteve, president d'Esteve, van signar, el 24 d'abril, un acord per explorar nous camps de treball conjunt, més enllà de la prestació de serveis científicotècnics. Un dels projectes destacats estudiarà la defi-

nició del nou perfil professional del futur, capaç d'atendre les necessitats del món universitari i de l'empresarial.

Es tracta d'incorporar al procés de formació aspectes que, més enllà del coneixement científicotècnic, se centren en el desenvolupament d'habilitats que permetin trobar maneres d'accelerar la transformació de coneixement bàsic en productes i serveis i facilitar la integració entre la recerca universitària i l'empresa.

El conveni proposa una àmplia col·laboració científica, tècnica i docent entre Esteve i la UAB en els àmbits dels projectes de recerca, la formació acadèmica, la captació de talent, la utilització d'instal·lacions i d'equipaments científicotècnics i l'assessoria científica i tècnica.

Una indústria ben preparada per a la competència

El Centre d'Economia Industrial (CEI) va presentar, el 12 de maig passat, el primer estudi en profunditat de l'evolució de la productivitat de la indústria catalana, titulat «Els factors de creixement de la indústria catalana 1995-2005: canvi tècnic i productivitat del capital i del treball». L'estudi, encarregat per la Generalitat de Catalunya, ha estat dirigit per Josep Oliver, catedràtic d'economia aplicada de la UAB, i reflecteix una indústria ben preparada per a la competència internacional a mitjà i llarg termini.

A la presentació de l'estudi, Oliver va afirmar que «ara la indústria catalana està sensiblement més ben preparada per fer front a la competència internacional que en cap altre moment del passat recent». Aquest canvi es reflecteix en fenòmens com ara l'augment d'inversió en tecnologia i R + D, o l'increment de la productivitat gràcies a una millora de la qualitat de treball i de la dotació de capital. El secretari d'Indústria i Empresa de la Generalitat, Antoni Soy, va assenyalar que, «tot i la bona evolució de la productivitat a Catalunya, cal seguir treballant per reduir el diferencial amb la Unió Europea i els EUA».

L'estudi ha estat publicat dins la col·lecció «Papers d'Economia Industrial» de l'Observatori de Prospectiva Industrial, i hi han col·laborat el CEI, centre participat per la UAB, la Generalitat i la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

El nou telescopi MAGIC II entra en funcionament

➤ Junt amb el MAGIC I, formen el conjunt de telescopis Txerenkov més gran del món

El 25 d'abril passat, a l'Observatori El Roque de Los Muchachos, a La Palma (illes Canàries), es va posar en marxa el telescopi MAGIC-II (Major Atmospheric Gamma Imaging Cherenkov Telescope). Amb el seu «bessó» MAGIC I, forma el conjunt de telescopis Txerenkov més gran del món per a l'estudi dels raigs gamma produïts per fenòmens astrofísics de gran violència. En el projecte, hi han participat investigadors del Grup de Física de les Radiacions de la UAB i de l'Institut de Física d'Altes Energies (IFAE), adscrit a la Universitat.

El MAGIC-II disposa, igual que el seu predecessor, MAGIC-I, d'un mirall segmentat de disset metres de diàmetre que el converteix en el més gran de la seva classe. La superfície està segmentada en 250 miralls, en comptes dels 956 que té el seu antecessor. El MAGIC-II s'ha construït a 85 metres del primer telescopi. Tots dos han estat concebuts per complementar-se i funcionar com a telescopis bessons.

Quan tots dos alhora observen el mateix punt del cel, veuen millorada la seva sensibilitat dues vegades més que si ho fessin per separat. Els telescopis MAGIC centren les seves investigacions

Els telescopis MAGIC es complementen els uns als altres.

en els raigs gamma, un tipus de radiació electromagnètica produïda generalment per fenòmens astrofísics de gran violència, com restes de supernoves i nuclis actius de galàxies.

En els telescopis MAGIC-I i MAGIC-II, hi participen actualment uns 150 científics de 24 instituts de recerca de tot el món. La UAB ha participat en la posada en marxa del MAGIC-II, tal com ho va fer en la del MAGIC-I, amb quatre investigadors del Grup de Física de les Radiacions de la UAB i tretze de l'IFAE.

L'aportació dels investigadors de la UAB s'ha centrat principalment en la caracterització òptica i el muntatge dels miralls, i en la posada al punt del centre de dades de la col·laboració MAGIC, situat al Port d'Informació Científica (PIC) al campus de la UAB.

L'acord és fruit d'anys de col·laboració en la recerca.

La UAB, l'Institut d'Investigació en Ciències de la Salut Germans Trias i Pujol (IGTP), la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) i l'empresa Grifols van signar, el 30 d'abril, l'acord de

Avenç en teràpia gènica i cel·lular de malalties inflammatòries cròniques

cotutillaritat de la patent d'un mètode de teràpia gènica i cel·lular aplicable al tractament de malalties inflammatòries cròniques. L'acord és el resultat de les recerques dels investigadors Miguel Chillón (ICREA, UAB), Ester Fernández (UAB) i Miquel Àngel Gassull i Adolfo Río (IGTP), que han estat finançades per Grifols, entitat líder en el sector farmacèutic dels hemoderivats a escala internacional.

Al llarg dels darrers anys, s'han introduït nous enfocaments en la medicina

que busquen aconseguir que les mateixes cèl·lules d'un individu esdevinguin productores de molècules terapèutiques i ho facin d'una manera específica, local i regulada. La recerca duta a terme ha permès patentar un nou mètode per modificar genèticament un tipus específic de cèl·lules sanguínies mitjançant un nanotransportador que té la capacitat d'introduir gens terapèutics en cèl·lules sanguínies del mateix pacient i modificar sensiblement la seva funció.

COMUNITAT

La UAB inicia la campanya de sensibilització ambiental «Sumem energies per l'estalvi»

➤ Aquesta iniciativa de l'Oficina de Medi Ambient vol promoure l'estalvi energètic al campus

La UAB ha iniciat una campanya d'informació i sensibilització ambiental per promoure l'estalvi energètic al campus. Amb el lema *Sumem energies per l'estalvi* es vol conscienciar de l'elevat consum d'energia que es fa a la Universitat i fomentar actituds responsables d'estalvi. Aquesta campanya, coordinada per l'Oficina de Medi Ambient i la Direcció d'Arquitectura i Logística amb el suport de l'Obra Social de Caixa Catalunya, s'emmarca dins el pla d'acció per a la sostenibilitat de la UAB.

Durant els pròxims mesos s'editaran materials informatius sobre consells i bones pràctiques ambientals perquè la comunitat universitària s'impliqui a fer un ús més eficient de l'energia. Tota la informació estarà disponible al web de l'Agenda 21 (www.uab.cat/agenda21) i als plafons d'informació ambiental ins-

Plafó a la Facultat de Ciències de la Comunicació.

tal·lats en diferents punts arreu del campus.

La quantitat d'electricitat i de gas natural que es consumeix a la UAB en un dia equival al consum d'una llar catalana al llarg de vint anys. Les dades recollides durant l'últim període posen de manifest l'elevat consum d'energia que fa la UAB per al funcionament diari de les seves instal·lacions i activitats: il·luminació d'aules, funcionament de laboratoris, climatització d'espais, etc.

Els darrers cinc anys, aquest consum ha augmentat un 16 %. Aquest fet repre-

senta, a part d'un elevat ús de recursos naturals no renovables i l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, una forta despesa econòmica de prop de sis milions d'euros anuals. Pel que fa a l'impacte ambiental, el consum d'electricitat i de gas natural a la UAB comporta l'emissió de 12.450 tones anuals de CO₂.

Aquesta campanya vol incentivar petites accions, com ara apagar els ordinadors i els aparells electrònics quan no s'utilitzen, regular adequadament la temperatura dels aparells de climatització o apagar els llums quan marxem d'un espai, que poden comportar un gran estalvi.

Les persones que practiquin l'estalvi d'energia duent a terme alguna d'aquestes accions proposades o d'altres poden fer arribar una fotografia que il·lustri la seva aportació a l'Oficina de Medi Ambient (medi.ambient@uab.cat). Les fotografies més il·lustratives i originals es publicaran al web i també es penjaran als plafons d'informació ambiental. Entre totes les fotografies rebudes es farà un sorteig i les persones guanyadores rebran un obsequi relacionat amb el tema de la campanya de sensibilització.

La IV Setmana de la Cooperació a la UAB posa a debat el tema dels recursos naturals

Més d'un centenar de persones i una vintena d'entitats van participar en la IV Setmana de la Cooperació a la UAB, que va tenir lloc del 4 al 8 de maig passats, i que va combinar una variada proposta d'activitats: xerrades, cinefòrums, tallers, teatre, exposicions i accions sostenibles, a la plaça Cívica. Aquesta edició, titulada «Recursos naturals, una oportunitat?», va tractar sobre els conflictes entorn dels recursos naturals als països del sud i les alternatives que es plantegen al nord com a resposta a la crisi energètica i a l'actual model de consum.

Un any més, la Fundació Autònoma Solidària va organitzar aquestes jornades formatives i de sensibilització amb l'objectiu de donar a conèixer entre la comunitat universitària les desigualtats que pateix el món actual. A la IV Setmana de la Cooperació va participar-hi un gran nombre d'experts tant de la UAB –professors i investigadors, col·lectius d'estudiants– com d'associacions alienes a la Universitat.

Al llarg de les 28 activitats programades, es van tractar qüestions diverses, com ara els conflictes pel control dels

Més d'un centenar de persones van implicar-s'hi.

recursos naturals (la lluita a la República Democràtica del Congo pel control de l'extracció del coltan) i l'impacte que tenen les indústries extractives als països del sud, especialment les companyies petroleres.

Es presenten els continguts de la Universitat d'Estiu 2009

➤ Els cursos, que inclouen nombroses novetats, es faran a Bellaterra, a Sabadell i a Barcelona

L'Institut de Ciències de l'Educació, amb el suport del Vicerectorat de Transferència Social i Cultural de la UAB, i en el marc de la Xarxa Vives, ha presentat un any més el conjunt d'activitats que s'inscriuen en la Universitat d'Estiu de la UAB. El programa ha estat dissenyat com a complement de la formació de l'alumnat universitari i com a actualització del professorat d'educació infantil, primària i secundària i de professionals de diversos sectors, però també s'adreça a qualsevol persona amb una cultura bàsica. Només en alguns cursos relacionats amb les tecnologies de la informació i de la comunicació es considera convenient que l'alumnat que s'hi inscriu tingui determinats coneixements previs.

La majoria dels cursos es duen a terme al campus de Bellaterra, però se n'ofereixen també a Sabadell i a Barcelona. Com a novetat, enguany se n'han programat

dos a UAB Casa Convalescència. Respecte als cursos del Servei d'Activitat Física (en concret, els dos de muntanya i el de vela), es fan fora de les seus de la Universitat, en concret a Bagà i a Sant Pere Pescador, respectivament.

Pel que fa als temes, les novetats principals són els cursos sobre la crisi empresarial, els jocs de tauler, les fosses de la Guerra Civil, la història del vi, les tècniques teatrals com a mitjà per afrontar conflictes de l'educació, la programació neurolingüística, la pedagogia sistèmica i l'espai públic i la seguretat. També s'ha actualitzat l'oferta del migdia, que inclou tres cicles nous: un en commemoració de l'Any de l'Astronomia, un altre sobre el cinema de Bollywood i un tercer sobre l'alliberament espiritual a les religions de l'Àsia.

L'oferta d'Estiu de la UAB també inclourà la Cinquena Escola Europea d'Història de la Ciència i Divulgació Científica, les Jornades sobre la Literatura de l'Exili i les XXV Jornades Pedagògiques sobre l'Ensenyament del Francès a Espanya. Les persones que hi estiguin interessades en poden obtenir més informació a la secretaria de l'ICE.

La UAB i el Banco Santander ofereixen vint beques-salari per a joves talents

La UAB, en actuació conjunta amb el Banco Santander, ha posat en marxa un programa de vint beques-salari per a joves talents amb dificultats econòmiques. Aquests ajuts comprenen el pagament de 500 euros mensuals durant deu mesos i són renovables al llarg de tota la realització dels estudis de grau. La UAB aportarà, a més, el cost de la matrícula i altres serveis de campus, fins i tot l'allotjament si fos el cas.

Aquesta iniciativa respon al compromís social de la UAB, que vol atreure el màxim de talent en l'àmbit acadèmic, en la docència, en la recerca, en la gestió, en la transferència de coneixement i també entre els seus estudiants, procurant que cap d'ells vegi minvades les seves possibilitats d'accedir a una formació supe-

rior a causa dels recursos econòmics de què disposa el seu entorn familiar.

Poden ser beneficiaris d'una d'aquestes beques els estudiants que, entre altres requisits, tinguin un bon expedient acadèmic i una nota de tall que permeti l'accés als estudis desitjats i que, pel nivell de renda familiar, puguin accedir a una de les beques ordinàries que concedeix el Ministeri d'Educació.

La UAB i el Banco Santander col·laboren des de fa anys en iniciatives destinades a incentivar l'interès pels estudis universitaris i facilitar-hi l'accés entre les persones amb més dificultats per seguir una carrera, com és el cas del Campus Ítaca, un programa que vol animar els alumnes a continuar estudiant després de l'ensenyament secundari obligatori.

BREUS

Alumnes de l'ETSE ajuden la gent gran a sintonitzar la TDT

Mataró i Segòvia seran les primeres poblacions que viuran «l'apagada analògica». Un grup de deu estudiants de telecomunicacions de l'Escola d'Enginyeria de la UAB participa en la iniciativa «fes-te voluntari TDT» a Mataró, una iniciativa del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics en Telecomunicacions de Catalunya. Aquests estudiants visitaran col·lectius en risc d'exclusió social (persones dependents, jubilats i pensionistes), tant a llars d'avis com a domicilis particulars, per tal d'avaluar la situació i instal·lar la televisió digital en cas que sigui possible.

La unitat docent de l'Hospital de Sant Pau fa quaranta anys

La Facultat de Medicina va celebrar el 40è aniversari de la creació de la unitat docent de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, en un acte que va tenir lloc el 7 de maig. L'acte, titulat «D'on venim, on som i a on anem? Dels inicis de la UAB al Pla de Bolonya», va servir per repassar els orígens i la trajectòria de la unitat docent de la UAB a Sant Pau. Entre les diferents activitats, va destacar un petit simposi amb les persones implicades en la creació de la unitat docent. La trobada també va aplegar membres de les primeres promocions d'alumnes.

Lliurament de diplomes als estudiants de Califòrnia

La Facultat de Filosofia i Lletres va acollir, el 30 d'abril, el lliurament dels diplomes als estudiants de la Universitat de Califòrnia que estudien a la UAB a través d'un programa d'intercanvi. L'acte també va aplegar els universitaris que aniran a Califòrnia el curs vinent. Van intervenir-hi la vicerectora de Relacions Internacionals, Mercè Unzeta; la degana de la Facultat de Filosofia i Lletres, Teresa Cabré; la coordinadora del programa, Gemma de Blas; i el director de la Universitat de Califòrnia a la UAB, Jordi Aladro.

Seixanta-vuit estudiants reben beques per anar fora d'Europa

➤ La UAB posa en marxa les noves convocatòries de beques, tant predoctorals com postdoctorals

Dins el programa propi d'ajuts de la UAB 2009-2010, s'han concedit seixanta-vuit Beques Internacionals Bancaja-Universitat Autònoma de Barcelona, dirigides als estudiants amb els millors expedients acadèmics. Aquestes beques sumen més de cet mil euros i estan destinades a facilitar estades a centres no europeus.

Les persones beneficiades per aquests ajuts faran estades a l'Argentina, Austràlia, el Brasil, el Canadà, l'Equador, els Estats Units, Israel, el Japó, Mèxic, Nicaragua, Xile i la Xina. L'import dels ajuts que rebran les persones becades serà de 450 euros (estades d'entre tres i sis mesos), de 900 euros (estades semestral) o de 1.800 euros (estades anuals).

Aquests ajuts es concedeixen gràcies als convenis de col·laboració signats entre Bancaja, la Fundació Bancaja i la UAB, l'any 2006, per al foment de la mobilitat acadèmica internacional dels estudiants.

Les beques volen sufragar les despeses del viatge i de l'estada a diverses universitats no europees.

BEQUES PRE I POST

D'altra banda, la UAB ha posat en marxa la cinquena convocatòria de beques predoctorals de recerca i la tercera convocatòria d'estades d'investigadors doctors a departaments i instituts de la UAB. Aquests ajuts estan destinats a facilitar la carrera investigadora a la Universitat.

Les beques predoctorals d'investigació per a personal en formació estan destinades a departaments de la UAB. Els becaris s'incorporaran a programes de doctorat o màsters oficials de la Universitat per dur a terme la tesi doctoral. Aquestes beques tenen una durada de quatre anys i un import anual de 12.334 euros durant els dos primers anys, i de 17.329 euros anuals els dos darrers anys.

També s'han convocat catorze ajuts, cofinançats pel Banco Santander, per fer estades postdoctorals a departaments i instituts de la UAB. La durada del contracte serà d'un any prorrogable un any més. La incorporació s'efectuarà durant el primer trimestre de l'any 2010 i l'import íntegre anual és de 26.639 euros.

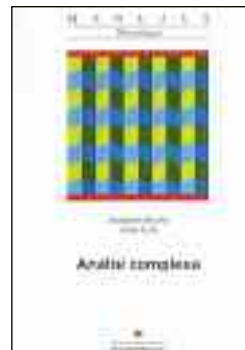
El SAF organitza unes jornades sobre eficiència energètica en instal·lacions esportives

Les instal·lacions esportives disposen d'espais, equips i sistemes de funcionament complex que requereixen un esforç de manteniment preventiu i exigent. Són instal·lacions que consumeixen molts recursos energètics i aigua. Han de garantir un nivell de qualitat i confort per als usuaris però també un entorn de sostenibilitat i una garantia sanitària.

Per analitzar aquesta temàtica, el programa Uniesport-BCN del Servei d'Activitat Física (SFA) va organitzar unes jornades, els dies 14 i 15 de maig, titulades «Eines per a l'eficiència energètica en instal·lacions esportives». Les jornades, que van tenir lloc a Casa Convalescència, van reunir diferents responsables i tècnics de centres esportius públics i privats.

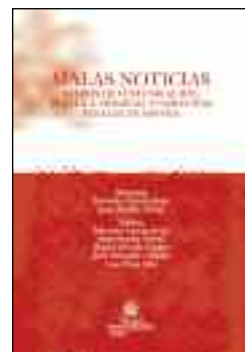
S'hi va debatre els aspectes legals i normatius en el manteniment d'edificis esportius, el projecte arquitectònic dissenyat des de l'optimització del manteniment, les solucions tècniques per a la millora d'estalvi i l'eficiència energètica, la formació dels tècnics o la figura del gestor energètic d'instal·lacions esportives, entre d'altres. També s'hi van analitzar diferents experiències de millora de qualitat i reducció de costos en el manteniment i l'explotació d'aquests equipaments. Les jornades, les va cloure l'aleshores vicerector d'Organització i Fundacions UAB, Santiago Guerrero, el degà de la Facultat de Ciències, Jordi Bartolí, i el director del SAF, Andreu Benet.

PUBLICACIONS

ANÀLISI COMPLEXA. Joaquim Bruna i Julià Cufí. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB, 2008. Col·lecció Manuals de la UAB.

El llibre presenta els aspectes bàsics de la teoria de les funcions analítiques de variable complexa procurant buscar punts de contacte amb altres parts de l'anàlisi. El volum aporta diverses novetats respecte a la bibliografia actual sobre el tema. Per a la lectura de l'obra, que pot ser utilitzada com a manual per a cursos de variable complexa de diversos nivells i com a llibre de referència, n'hi ha prou de conèixer la topologia del pla i el càlcul diferencial per a funcions de diverses variables reals. També pot servir com una introducció a la teoria del potencial.

MALAS NOTICIAS. MEDIOS DE COMUNICACIÓN, POLÍTICA CRIMINAL Y GARANTÍAS PENALES EN ESPAÑA. García Arán, M.; Botella Corral, J. (dir.). València: Tirant lo Blanc, 2008.

Aquest treball aborda com un determinat tractament mediàtic de la delinqüència influeix en la formació de l'opinió pública sobre el tema i en l'adopció de decisions politicocriminals plasmades en reformes legislatives. Les anàlisis no s'aturen en la influència mediàtica, sinó que la relacionen amb el model d'intervenció penal que, transmès pels mitjans, incideix en l'opinió pública, on alhora intervien els discursos polítics en una revisió dels principis penals derivats del marc constitucional.

«Sabrem què els passa a les espècies del segle XXI observant el passat»

ZAMORA

Phil Manning

El doctor Phil Manning encapçala el Grup de Recerca en Paleontologia a l'Escola de la Terra, l'Atmosfera i Ciències de l'Ambient (SEAES) a la Universitat de Manchester, al Regne Unit. Els èxits de la investigació d'aquest grup han atret l'atenció mundial, sobretot pel que fa a la paleontologia de vertebrats i d'invertebrats des d'un enfocament multidisciplinari. Han adaptant les tècniques existents en l'anàlisi de la locomoció, la biomecànica, la paleobiologia, la proteòmica i la forma i la funció dels trastorns musculoesquelètics en els vertebrats extints. Actualment, Manning participa en The Iberian Dino Track Tour, un viatge per tota la península Ibèrica (Espanya i Portugal) on diferents paleontòlegs de la UAB i de la Universitat de Manchester documenten i escanegen amb tecnologia làser (lidar) icnites fòssils –és a dir, petjades– de dinosaures.

➤ L'AUTÒNOMA ha parlat amb aquest paleontòleg que estudia fòssils arreu de la península Ibèrica

En què consisteix lidar?

Lidar (*light detection and ranging*) actua exactament de la mateixa manera que una fotocopiadora, però obtenint, en aquest cas, la rèplica d'un objecte en 3D. Mitjançant l'escaneig làser d'un terreny en concret, localitza cada segon centenars de milers de punts en l'espai que es combinen amb imatges georeferenciades.

Originàriament, lidar s'aplicava en la prospecció de petroli. Ara, però, els paleontòlegs també hi han trobat una eina de gran ajuda. Per què?

En aquests moments poden escanejar un terreny i les icnites que hi ha, així com també l'esquelet d'un dinosaure complet, en menys de quinze minuts, amb la

corresponent anàlisi de la seva massa corporal mitjançant l'ordinador.

Quin paper ha tingut lidar en The Iberian Dino Track Tour?

A la península Ibèrica és molt habitual trobar dues o tres mil empremtes molt pròximes entre elles, la qual cosa dificulta moltíssim entendre què hi va passar exactament. Per això, la nostra tecnologia ens permet fer una anàlisi individual i detallada de les icnites, i a més ens permet treballar a distància, un fet essencial en casos on el terreny presenta dificultats.

Per què són tan valuoses les icnites de la península Ibèrica?

Perquè, per poder estudiar els dinosaures, el primer que cal és disposar de roques que encara romanguin a cel obert i que pertanyin a una època en concret –triàsic, juràsic o cretaci–, perquè, encara que els ossos et donen aquesta informació, és molt habitual que, amb el

temps, es desplacin del seu lloc original. Amb les empremtes això no succeeix i, per tant, obtenim informació fidedigna d'on vivien aquestes criatures.

I quin tipus d'informació obtenim amb l'estudi de les icnites?

Podem estudiar la locomoció d'aquests animals i, a partir de la forma de la icnita, és possible establir una relació amb els ossos i conèixer l'alçada de l'animal.

Quina aplicació futura tindrà tota aquesta informació?

Actualment treballa amb especialistes de diferents disciplines que apliquen el lidar en altres àrees de la ciència. Per exemple, estudiar com van sobreviure els seus ossos en condicions extremes ens permetrà, potser, entendre més endavant els nostres ossos. Així doncs, sabrem què és el que els passa a les nostres espècies en ple segle XXI, mentre traïem canvis climàtics massius, observant el nostre passat.

l'autònoma

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

L'AUTÒNOMA Publicació de la UAB

EDICIÓ I PRODUCCIÓ:
Àrea de Comunicació i de Promoció

REDACCIÓ: Maria Jesús Delgado,
Miguel Àngel Linares, Octavi López,
Antoni Merino, Sònia Perelló, Victòria
Salvador, Lucas Santos, Dimpel Soto,
Conxa Valls i Noemí Zomeño

IMPRESSIÓ: Servei de Publicacions

FOTOGRAFIES: Montserrat Benito,
Antonio Zamora, Pierre Cauapé,
Jordi Pareto

Juny de 2009. Núm. 225

Les opinions expressades per les persones entrevistades reflecteixen únicament les seves idees. Està prohibida la reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista sense l'autorització escrita de l'editor. L'AUTÒNOMA es pot imprimir en format Acrobat via Internet a:
www.uab.cat

UNIVERSITAT AUTÒNOMA

DE BARCELONA
Àrea de Comunicació
i de Promoció
Edifici del Rectorat
08193 Bellaterra
(Cerdanyola del Vallès)
Tel. 93 581 13 35
Fax 93 581 25 46
www.uab.cat
g.prensa@uab.cat